

УДК 313,1

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.17>**ГОУ КВАНДЕНГ**

*аспірант кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна;
Педагогічний коледж Нейцзян, Китайська Народна Республіка
Електронна пошта: 10602907@qq.com
<http://orcid.org/0000-0001-6573-9859>*

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ

Нами проаналізовано новий підхід до розуміння персоналізованого навчання та звертається увага на необхідний для втілення цієї моделі навчання у житті ключовий елемент – звички розуму. Стаття присвячена опису, як злиття цих двох компонентів створює основу для навчальних просторів, у яких учні вдумливо вирішують проблеми та винаходять свої власні ідеї. Персоналізована модель навчання залучає учнів у проектування та розробку завдань, у вирішенні яких вони беруть участь. Залучення не вимірюється тим, як швидко школяр освоює навчальний матеріал; це залежить від того, наскільки доречним, цікавим та гідним він його знаходить. У статті розглядається завдання вчителя – працювати з учнями, відточувати їх навички та передавати знання, допомагати підтвердити свої знання та навички у справжніх, складних та проблемних починаннях. Персоналізоване навчання за допомогою навичок розуму сприяє цілісному підходу до навчання. Таким чином, персоналізоване навчання – це організаційна структура, якої сьогодні потребує педагогіка: структура, яка вимагає від учнів використання явного мислення, відображеного у звичках розуму. Рух у цьому напрямі вимагає, щоб вчителі та учні думали інакше та взяли за новий процес навчання. Продумана навчальна програма, розроблена вчителем, гарантує наявність узгодженого набору цілей та оцінок, які отримає кожен учень. Персоналізоване навчання означає, що учні повинні взяти на себе відповідальність за нього, спільно створюючи свої завдання, проекти та оцінки. Це сприяє самоврядуванню та показує намір продовжувати працювати для досягнення бажаної продуктивності. Персоналізоване навчання – загальний термін, яким можна позначити багато практик, кожна з яких призначена для прискорення навчання шляхом його адаптації до потреб та навичок окремих осіб у процесі виконання вимог навчальної програми. Сфера персоналізованого навчання (як воно розуміється в даний час) має розширюватися, що дозволить учням досліджувати та розвивати свої власні захоплення та інтереси. Персоналізоване навчання – це орієнтована на учнів модель освіти, яка дозволяє їм прагнути досягнення цілей, досліджувати проблеми, знаходити рішення, проявляти цікавість і створювати уявлення. Існує чотири характерні визначальні ознаки персоналізованого навчання, кожен з яких можна використовувати як фільтр для вивчення існуючих методів роботи в класі або створення нових. Це мотивація, спільне творення, соціальне будівництво та самопізнання.

Ключові слова: персоналізація, модель учня, соціальні навички, зміст освіти.

Постановка проблеми. Завдяки активному та стрімкому розвитку технологій в умовах сьогодення з'явився новий напрямок сучасної освіти – персоналізація навчання. Принципи персоналізації ґрунтуються на наукових дослідженнях американського психолога Бенджаміна Блума. У своїй статті 1984 року він висвітлив проблему, яку назвав проблемою «двох сигм», яка полягала в порівнянні навчання учнів у звичайному середовищі класу (1 група) та навчання з репетитором (2 група). За результатами навчання було з'ясовано, що друга група мала кращі результати. Згідно цього дослідження було визначено, що традиційний формат навчання в класних приміщеннях мало-ефективний. Це спонукало до перегляду ролі вчителя в навчальному процесі.

Теоретичними підвалинами індивідуалізації навчання стали наукові розробки таких вчених: Л.С. Виготського, Ж. Піаже, Дж. Брунера, А.Н. Леонтєва, В.В. Давидова, Ш. Амонашвілі та інших.

Порівняльними дослідженнями ефективності освітніх технологій займалися Дж. Хетті, Р. Марцано, П. Ньюман, Д. Колб, Г. Гарднер та інші.

Адаптацію класичних теорій управління у своїх працях висвітлювали С. Кові, П. Сенге, Дао Тойота.

Метою статті є визначення персоналізованої моделі навчання, де існує модель учня, модель вчителя, модель рекомендацій та модель оцінювання.

Виклад основного матеріалу. Згідно з визначенням, персоналізація – це зсув

акцентів. З'являється нове поняття – це студентоцентричність, тобто центром навчання є студент. У центрі уваги учень та його індивідуальність, таланти та здібності, навчальне та культурне середовище. Персоналізація саме опирається на ці фактори [Еллісон Змуда : 20].

Персоналізація навчання передбачає осмислення навчального матеріалу, розробку систем завдань різного рівня складності та обсягу, розробку системи заходів щодо організації процесу навчання в конкретних навчальних групах; враховує індивідуальні особливості кожного учня, отже, поняття «внутрішня індивідуалізація» і «індивідуалізація» сутнісно тотожні.

Використання індивідуалізації в процесі навчання створює можливості для розвитку творчої цілеспрямованої особистості, яка усвідомлює кінцеву мету та завдання навчання; для підвищення активності та посилення мотивації вчення; формує прогресивні педагогічні мислення [Сьюзан Патрік : 13].

Однією з найважливіших основ індивідуалізації є врахування психологічних особливостей учнів.

Основною метою індивідуалізації є збереження та подальший розвиток індивідуальності дитини, виховання такої людини, яка була б неповторною, унікальною особистістю.

Реалізуючи персоналізуючий підхід у навчанні, викладач повинен бачити динаміку зростання студента та враховувати його; наочно представляти можливості колективної роботи з різними групами учнів; представляти можливість вибрати систему роботи з кожною із груп учнів.

Необхідність зовнішньої персоналізації досі залишається дискусійним питанням. Тоді як внутрішню індивідуалізацію вважають найважливішим засобом реалізації індивідуального підходу до учнів у процесі навчання.

Процес організації викладача внутрішньо аудиторної персоналізації включає кілька етапів [Якубов : 30]: 1. Проведення діагностики. 2. Розподіл учнів за групами з урахуванням діагностики. 3. Визначення методів індивідуалізації, розробка індивідуалізованих завдань 4. Реалізація персоналізованого підходу до студентів на різних етапах заняття. 5. Діагностичний контроль над результатами.

На основі наукових праць М. Бернацькі та К. Уолкінгтон опишемо деякі групи.

Розподіляємо студентів за готовністю засвоювати матеріал:

I група. Низький рівень засвоєння знань, умінь передбачає неправильність виконання завдань; у студентів низький рівень пам'яті та негативне ставлення до предмету; міркування щодо неспроможності виконання завдання; студент не володіє мовою; низький рівень сформованості навичок; не виділяють взаємозв'язку між вивченими питаннями; низький рівень виконання розумових операцій.

II група. Студенти з низьким рівнем засвоєння знань, умінь: затрудняються у правильному виборі під час вирішення завдань; ускладнюються у виділенні взаємозв'язку між вивченими питаннями; низький рівень виконання розумових операцій; міркування вибудовують лише під час постановки питань; мова досить не розвинена. середній рівень сформованості навичок;

III група. Студенти із середнім рівнем засвоєння знань, умінь: правильно роблять вибір при вирішенні завдань у звичній формі, але не можуть справитись з творчим видом завдань; середній рівень розумових операцій; мають добрий показник пам'яті; розвинена тонкість спостережень; мова розвинена; виконання узагальнень лише елементарних понять; навички сформовані добре;

IV група. Студенти з високим рівнем засвоєння знань, умінь: правильно роблять вибір під час вирішення завдань, успішно виконують види творчої роботи над завданням; високий показник пам'яті; високий рівень розвитку мови. високий рівень сформованості навичок; високий рівень виконання розумових операцій;

Позитивні сторони такого поділу: 1) виключення невиправданих та недоцільних для суспільства «зрівнялівки» та «усереднення» студентів; 2) поява у вчителя можливості допомагати слабкому, приділяти увагу сильному; 3) відсутність у класі відстаючих знімає необхідність зниження рівня викладання; 4) підвищення рівня Я – концепції: сильні утверджуються у своїх здібностях, слабкі отримують можливість відчувати навчальний успіх, позбутися комплексу неповноцінності; 5) підвищення рівня мотивації вчення у сильних гру-

пах; 6) у групах, де зібрані однакові діти, дитині легше вчитися; 7) постає як розвиток самостійності учнів [Луценко : 15].

Негативні аспекти цього поділу: 1) розподіл студентів за рівнем розвитку не гуманно; 2) висвічування соціально-економічної нерівності; 3) позбавлення слабких можливості тягнутися за сильнішими, отримувати від них допомогу, змагатися з ними; 4) переведення в «слабкі» групи сприймається дітьми як зниження їхньої гідності; 5) недосконалість діагностики призводить часом до того що, що у розряд слабких переводяться «неординарні діти».

Розглянемо інший етап внутрішньокласної персоналізації – це її методи. Вони припускають: персоналізацію змісту навчальних завдань: за рівнем творчості; за рівнем складності; за об'ємом використання різних способів організації діяльності дітей, при цьому зміст завдань є єдиним, та робота індивідуалізується: за ступенем самостійності учнів; за ступенем та характером допомоги студентам; за характером навчальних дій.

Наступний етап – діагностичний контроль. Результати роботи над цією темою можна переглянути та оцінити за підсумками діагностики. На практиці кожен студент повинен до кінця навчання суттєво змінитись, показати якісні та кількісні зміни. Відстежити всі ці зміни дуже важко одному вчителю, тут потрібна допомога психолога та батьків.

Отже, можна дійти висновку, що з найважливіших основ персоналізації у навчанні є врахування психологічних особливостей учнів. А основною метою персоналізації є збереження та подальший розвиток індивідуальності студента, виховання такої людини, яка була б неповторною, унікальною особистістю. Необхідність персоналізації сприймається всіма викладачами як необхідну умову подальшого розвитку вищих навчальних закладів, але на шляху реалізації цієї ідеї виникає низка труднощів, які необхідно подолати.

Проведена викладачем робота з підготовки аудиторного заняття в даному ключі дозволяє чітко організувати та розмежувати роботу викладача та студента, відстежити рівень підготовки учнів до уроку (продумати роботу учня на репродуктивному, продуктивному та твор-

чому рівні), продумати форми та методи роботи викладача та студентів на кожному етапі заняття і відповідно до всього вищевикладеного контролювати засвоєння студентами матеріалу заняття.

Щоб надати визначення персоналізації потрібно звернутися до концепції персоналізації А.В. Петровського. Науковець акцентує свою увагу на тому, що людська особистість визнає себе через суспільство, соціум. Вчений окреслив три основні етапи в персоналізації до яких належать: адаптація, індивідуалізація та інтеграція.

Психолог А.Н. Леонт'єв пояснював людську особистість як таку, що може формуватися через вплив зовнішніх відносин, а це відбувається все життя.

Ми можемо визначити, персоналізація – найголовніший процес у формуванні особливих навичок та вмінь, цей процес впливає на позицію людини, прояв ініціативи, об'єктивне самооцінювання, визначення своєї ролі у суспільстві. Персоналізація – це процес, що виникає на стадії становлення особистості.

Порівняльна таблиця критеріїв традиційного навчання та персоналізованого навчання (таблиця 1).

Модель студента полягає в індивідуалізованих психологічних характеристиках. Модель викладача полягає у складанні персоналізованих цілей навчання та навчального змісту відповідно до індивідуальних особливостей студентів. Прогрес навчання студентів залежить від уподобань студентів та опанування навчальних дисциплін. Модель оцінювання має за мету створення відповідних стратегій щодо оцінювання студентів [Якубов : 15].

Рух до персоналізації – це жага бути значущою особистістю. Ефективним способом задоволення потреби в персоналізації є ініціативне сприяння в життя соціуму, так внаслідок діяльності людина має можливість власної реалізації, проявляючи свою особливість оточуючим.

Схильність до персоналізації – це комплекс індивідуально-психологічних якостей, які дають мотивацію людини в здійсненні важливих для соціуму дій, оцінених в перспективі іншими. Процес розвитку підживлюється внутрішніми бажаннями суб'єкта, різноманітним методом реалізації, що стане допомогою

Порівняльна таблиця критеріїв традиційного навчання та персоналізованого навчання

Основа для порівняння	Традиційне навчання	Персоналізоване навчання
Визначення	Увага акцентується на запам'ятовуванні та відтворенні інформації	Виникає потреба творчого мислення студентів, формування їх комунікативних умінь та практичної підготовки
Ставлення до особистості учня/студента	Студентам пропонується вже готова модель навчання	Діяльність студентів має яскраво виражений творчий характер
Методи навчання	Тоталітарний або авторитарний метод	Демократичний
Особливості взаємодії викладача та студента	Викладач це суб'єкт, який визначає всі аспекти процесу навчання Студент сприймає, засвоює і відтворює інформацію, яку надає викладач	Викладач це суб'єкт, який ініціює процес навчання і стимулює перетворення студентів в активних суб'єктів процесу навчання. Студент активно засвоює і генерує інформацію, яку отримує із різноманітних джерел
Особливості контролю	Формальні, не індивідуалізовані форми контролю. Жорсткий контроль	Гнучкі індивідуалізовані форми контролю, навчання студентів самоконтролю та рефлексії
Рівень творчості	Творчість притаманна викладачеві, студенту пропонується вже готова інформація	Творчість викладача стає все більш різноманітною, а діяльність студентів має яскраво виражений творчий характер
Результат навчання	Сукупність знань	Сукупність знань, практичних вмінь і навичок, здатність до їх творчого використання в професійній діяльності

в майбутньому для власної реалізації. Відсутність персоналізації в житті людини може бути наслідком нестачі в відчутті значущості.

Висновки. Персоналізована модель навчання залучає студентів у проектування та розробку завдань, у вирішенні яких вони беруть участь. Залучення не вимірюється тим, як швидко сту-

дент освоює навчальний матеріал; це залежить від того, наскільки доречним, цікавим та гідним він знаходить матеріал. Роль вчителя – працювати з учнями, відточувати їх навички та передавати знання, допомогти учням підтвердити свої знання та навички у справжніх, складних та проблемних починаннях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кіщенко Н., Моргун І. Теоретико-історичні засади обґрунтування поняття «гендер» в лінгвістиці. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*, 13 (81). 2022. с. 24–26.
2. Луценко Л.І. Диференційований підхід розвитку особистості учнів на уроках математики. Шостка, 2014. 15 с.
3. Равен, Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация; пер. з англ. М.: Когито-Центр, 2002.
4. Якубов С. Дистанційне навчання. Організація процесу // Директор школи. 2015. № 1 (97). 2015. с. 11–17.
5. Еллісон Змуда, Грег Кертіс, Даян Ульман. Персоналізоване навчання: еволюція сучасного класу. 2015.
6. Артур Л. Коста та Бена Каллік: Навчання та ведення зі звичками розуму: 16 основних характеристик успіху. 2008.
7. Тоні Вагнер і Тед Дінтерсміт. Найімовірніше, до успіху: підготовка наших дітей до ери інновацій. 2015.
8. Сьюзан Патрік, Кетрін Кеннеді та Еллісон Пауелл. Знаєте те, що ви говорите: визначення та інтеграція персоналізованої, змішаної та компетентної освіти. 2013.

REFERENCES

1. Kishchenko N., Morhun I. (2022) Teoretyko-istorychni zasady obhruntuvannya ponyattya «gender» v linhvistyci. *Naukovi zapysky Nacionalnoho universytetu «Ostrozka akademiya»: Seriya «Filolohiya»*. 13 (81). pp. 24–26.
2. Lucenko L.I. (2014) *Diferencijovaniy pidhid rozvitku osobistosti uchniv na urokah matematiki*. Shostka.
3. Raven, J. (2002) *Kompetentnost' v sovremennom obshhestve: vyjavlenie, razvitie i realizacija*. M.: Kogito-Centr.
4. Jakubov S. (2015) *Distancijne navchannja. Organizacija procesu // Direktor shkoli*. № 1 (97). pp. 11–17.
5. Ellison Zmuda, Greg Kertis, Dayan Ulman (2015). *Personalizovane navchannya: evolyuciya suchasnoho klasu*.
6. Artur L. Kosta, Bena Kallik (2008) *Navchannya ta vedennya zi zvychkamy rozumu: 16 osnovnykh karakterystyk uspihu*.
7. Toni Vahner i Ted Dintersmit (2015) *Najimovirnishe, do uspihu: pidhotovka nashyh ditey do ery innovaciyi*.
8. Syuzan Patrik, Ketrin Kennedy ta Ellison Pauell (2013) *Znajte te, shho vy hovoryte: vyznachennya ta intehraciya personalizovanoyi, zmishanoyi ta kompetentnisnoyi osvityi*.

GOU QUANDENG

*Postgraduate Student at the Department of Pedagogy, Foreign Philology and Translation,
Kharkiv National University of Economics named after Semen Kuznets, Kharkiv, Ukraine;
Neijiang College of Education, People's Republic of China
E-mail: 10602907@qq.com
<http://orcid.org/0000-0001-6573-9859>*

RETHINKING THE PERSONALIZED LEARNING MODEL

We analyzed a new approach to understanding personalized learning and drew attention to the key element necessary for the implementation of this learning model in life - habits of mind. The article is devoted to describing how the fusion of these two components creates the basis for learning spaces in which students thoughtfully solve problems and invent their own ideas. A personalized learning model involves students in the design and development of tasks in which they participate. Engagement is not measured by how quickly a student learns the learning material; it depends on how relevant, interesting and worthy he finds it. The article examines the task of the teacher - to work with students, sharpen their skills and transfer knowledge, help to confirm their knowledge and skills in real, difficult and problematic endeavors. Personalized learning through mind skills promotes a holistic approach to learning. Thus, personalized learning is the organizational structure that pedagogy needs today: a structure that requires students to use explicit thinking reflected in habits of mind. Moving in this direction requires teachers and students to think differently and undertake a new learning process. A thoughtful teacher-designed curriculum ensures that there is a consistent set of goals and grades that each student will receive. Personalized learning means that students take ownership of it by co-creating their assignments, projects and assessments. This promotes self-management and shows the intention to continue working to achieve the desired performance. Personalized learning is an umbrella term for many practices, each of which is designed to accelerate learning by adapting it to the needs and skills of individuals in the process of fulfilling curriculum requirements. The realm of personalized learning (as it is currently understood) should expand, allowing students to explore and develop their own passions and interests. Personalized learning is a student-centered model of education that allows students to pursue goals, explore problems, find solutions, be curious, and create ideas. There are four defining characteristics of personalized learning, each of which can be used as a filter to examine existing classroom practices or create new ones. This is motivation, joint creation, social construction and self-discovery.

Key words: personalization, student model, social skills, educational content.